

de wereld, niet om een geheimleer ervan te maken, maar om het te doen hooren: Ontwaakt, gij die slaapt en staat op uit de dooden en Christus zal over u lichten. (Rl. 5:14).

Het is in het geheel niet vriendelijk om anderen te laten slapen. Integendeel, het is plicht en gebod om de wereld te roepen tot geloof en bekeering, tot de gemeenschap der kerk die haar zaligheid verwacht van Jezus Christus. Het is dringend noodzakelijk om te zeggen: Laat u met God verzoenen. Anders zult ge omkomen. Anders zult ge verloren gaan.

Op dit punt is Inayat Khan met zijn Soefi-hoedschap dus al heel ver afgeweken van wat Gods Woord ons leert. Hier staat het christendom lijnrecht tegenover de Oostersche godsdienstige beschouwingen. Zij staat er met het woord van Petrus: Want wij kunnen niet laten te spreken hetgeen wij gezien en gehoord hebben. (Hand. 1:20). Zij moet brengen aan Jood en heiden, aan den primitieven mensch en aan den cultuurmensch, aan al de „slapers“ de prediking van dien eenigen naam die er tot zaligheid gegeven is.

Het een staat met het ander in verband. Wie de kerk als de van God gekozen gemeenschap voorbijloopt, om daar iets anders voor in de plaats te stellen, kan komen tot wereldmijding en wereld-vervaarlooing, maar wie de plaats der kerk ziet bij het licht van de Schrift die zal zich ook willen bezinnen op de roeping der kerk in een wereld vol ongelooft.

D.

H. M.

UIT DE SCHRIFT

Langs donkeren weg.

En de Egyptenaren deden de kinderen Israëls dienen met hardigheid, zoodat ze hun het leven bitter maakten met harden dienst in leem en tichelsteenen en met allen dienst op het veld....

Exodus 1:13, 14.

Israël in Egypte...

Dat is op zich zelf een tegenstrijdigheid, een breuk, een blad papier, beschreven met de belofte, in tweeën gescheurd. Want aan de aartsvaders was herhaaldelijk beloofd dat Israël groot zou worden en... in Kanaän zou wonen. Israël en Kanaän behooren bij elkaar gelijk de twee schelpen van een schelpenpaar. En wat was gebeurd? Onder den derden aartsvader, Jacob, was het uitverkoren geslacht naar Egypte getrokken. Op Egyptische wagens werden ze gehaald. Dat was een heele eer. En uit maatschappelijk oogpunt bezien leek de toekomst prachtig, maar Israël en Kanaän behooren bij elkander. Uit geestelijk oogpunt bezien leek het donker, deze scheiding. Het pleitte voor Jacob dat hij aan de grens van Kanaän aan den Heere offert, waaruit blijkt, dat hij de gemeenschap met den Heere zoekt, vooral bij het verlaten van Kanaän. En de Heere heeft toen in een nachtelijk visioen tot hem gezegd: „wees niet bevreesd om naar Egypte te gaan. Ik zal u daar tot een groot volk maken en... Ik zal u terugvoeren“.

Sinds de komst van Jacob in Egypte zijn ongeveer vier eeuwen verstreken. Jacob en Jozef zijn reeds lang geleden overleden. Wanneer zal het volk eens terugkeeren? Nu reeds geslachten lang zijn de kinderen geboren in Egypte en opgevoed in Egypte en daarna als bejaarde menschen gestorven in Egypte. Dat wordt zoo langzamerhand zoo gewoon dat het op het volk den indruk moet maken, dat Egypte hun land is.

De belofte loopt langzamerhand gevaar als een sprookje te gelden uit een lang vervlogen verleden toen een zekere Jacob woonde in een vreemd land, daar ergens in het Noord-Oosten gelegen, dat Kanaän heette en nog heet.

Gods beloften? Een schelpenpaar — vaneengescheurd! Ze liggen los van elkander aan den grooten oever van de wijde zee. De een in Kanaän, de ander in het Noorden van Egypte. Dat was het koninkrijk Gods toen, op deze aarde.

Hoe zal dit afloopen? Belangrijker dan de vraag hoe het met het Israëlietische volk ging in Egypte, is deze vraag: hoe zal het afloopen met de belofte van God dat Israël een groot volk zou worden en in Kanaän zou wonen.

Er komt kentering in Egypte. Een andere farao stond op. Deze bracht diepe ellende over Israël. De aanleiding daartoe was niet Israël zelf, niet hun opstandigheid, maar de politiek. De macht der Semieten werd steeds grooter. De Semieten woonden ten Noord-Oosten van Egypte in Azië en nu was de farao bevreesd dat de Semietische volken wel eens een inval konden wagen in Egypte en dan zouden ze door het Noord-Oostelijk deel van Egypte binnenkomen, juist daar waar de Israëlieten woonden en... Israëlieten zijn ook Semieten. Ze zouden bij hun inval de hulp verkrijgen van een volk dat aan hen verwant was en samen zouden ze Egypte onder den voet loopen. Al het lijdën, daar in Egypte, over de kinderen Israëls, kwam voort uit een fel anti-semietisme bij den Egyptenaar. Het deelen in dien haat was toen

een eer, het was een bewijs, dat Gods volk groot werd in aantal. Het anti-semietisme dat nu de Joden treft is een vloek omdat ze over zich hebben ingeroepen den vloek toen ze den Heiland aan het kruis wilden hebben.

De Israëlieten werden gevaarlijk voor Egypte. Om dit groote volk klein te houden en levens dienstbaar te maken aan het algemeen Egyptisch nut gebruikte de farao de verdrukking, den overmatig harden arbeid. Jacobs zonen werden opgeroepen voor een groote werkverschaffing, de grootste misschien die de wereld ooit heeft gekend. Alleen maar, deze werkverschaffing had niet het doel de bevolking die geen werk had te helpen aan werk en brood en levenskracht, maar om een volk, dat zijn dagelijksch werk had in een rustig veebedrijf, te berooven van hun levenskracht. Het moest worden een hoop slaven, mager van leden, fulloos van geest. En door hun handen zouden steden worden gebouwd. Uit de geschiedenis is bekend, dat bij het bouwwerk gewoonlijk veel bouwslaven het leven lieten. Daarop zal de farao hebben gekoopt. We moeten niet gering denken van hun moeite. Alleen reeds het feit, dat het in Egypte zoo ongeveer nimmer regent, maakt duide-lijk, hoe bezwaarlijk het is, om dag aan dag in de heete zwaarte te zijn in het steenbedrijf. Steenen zijn zwaar. Zie hoe sober de Heilige Schrift het beschrijft. Er staat niet: ze moesten de klei van den Nijl in houten vormen brengen, en deze in de zon laten drogen totdat de klei gehard was tot een grooten steen en dan moesten ze die steenen versjouwen, hun werk wordt niet beschouwd als een arbeid van volwaardige arbeiders die verschillende werkzaamheden verrichten, maar heel het volk wordt geteekend als één hoop slaven die zwoegen in hetgeen waarin ze gedreven worden, die met hun handen moeten grijpen in de klei en die met hun voeten de zware schepraderen in beweging moeten brengen opdat de hooger gelegen akkers bevochtigd worden — heel deze arbeid wordt beschreven met de woorden: Ze hadden een bitter leven in leem en in tichelsteenen en met allen dienst op het veld... De harde uitwendige omstandigheden dringen door tot in 't hart. Dat was de bedoeling van den farao. En als het eenmaal in het hart was, de bitterheid en de levenszorg, dan zou dit weer invloed uitoefenen naar buiten en het uitwendige leven dubbel bitter maken. De Egyptenaar hoopte dat door die wisselwerking van de ziel op het lichaam en omgekeerd de Israëliet het zou begeven. Gelijkt het keeren gelij van eb en vloed over den oever schuurt en wrijft zoo moest het bittere leven al maar gaan over Israël tot het weggevaagd was.

Dat hoopte hij? Hij? Wie is die hij? De farao? Zeker ook hij hoopte op Israëls val omdat Israël tot de Semieten behoorde, maar de booze zelf werkte hier en hoopte op Israëls val omdat het Gods volk was. Die belofte van een groot volk en het land Kanaän moest niet vervuld worden. Dat volk was Gods genadewerk, Gods herscheppingswerk. Op dit volk na was de wereld vernield door zijn handig optreden sinds het paradijs. Bitter in den mond maakt het hart gezond, zeggen menschen, maar bitter in het hart doet den mond vloeken en als dat maar gebeurde, dat dit volk hun God afzwoer, als allen, mannen en vrouwen en kinderen, nu maar den Belover van de belofte voor altijd wegdevoren uit hun bitter hart, dan was het gewonnen. Maar dan moesten allen het doen. Een paar groeien soms weer uit tot een volk.

Zoo had dan ook de booze zijn plannen met Israël.

Maar wat gebeurde?

Door de bitterheid van het leven werd het land Egypte al onaangenaamer voor Israël. Het verloor zijn aantrekkelijkheid die het enkele eeuwen lang had gehad. Het volk des Heeren kwam los van Egypte, het begon op te zien vanuit den slavendienst, het kreunde van pijn en als een mensch pijn heeft zoekt hij een verlost, het begon omhoog te zien, het begon goed te worden. Hier leidt toch de Heere Zijn volk, al wordt in dezen tekst niet anders genoemd dan Egypte en Israël en wreddheid en levensverdriet. De Heere leidt Israël langs een donkeren weg.

Nu een vraag. Waarom leidde de Heere hier Zijn volk over zulk een donkeren weg? Dit willen we gaarne weten, want als dat hier kan blijken, dan weten we het meteen ook waarom het thans met ons soms langs donkere wegen gaat. Immers wij zijn nu het volk Israëls en wandelen op denzelfden heilsweg, waarover Israël toen ging, den weg, waarop het kruis van Golgotha staat.

Het antwoord is: wij kunnen niet alles verklaren. Gods doen is wijs en hooger dan ons inzicht. Is het straf om een persoonlijk aanwijsbare zonde? Zeer dikwijls niet! Hier bij Israël ook niet. De Heere had zelf tot Jacob gezegd, toen deze zich bij de grens onwennig gevoelde: ga maar naar Egypte. Maar Egypte wordt toch genoemd „het diensthuis der zonde“? En dat is juist. Omdat wij zoo zondig zijn dat we zoo weinig op Hem vertrouwen, omdat ons geloof zoo gering is, daarom keurt de Heere donkerheid soms noodig en de kinderen die Hij lieft heeft leert Hij zoo weer op Hem vertrouwen. Hij had Israël lief toen het zwoegde in de klei en onder de groote bouwstenen. Zijn Vaderliefde wilde zich uiten, die

Vaderliefde in Jezus. Hij zag Israël aan in Zijn Zoon, die straks uit dat geslacht van slaven zou geboren worden, die straks uit dezelfde Egypte zou worden geroepen. Maar nu wil Hij dat volk laten roepen om Zijn Vadergunst, om een Midde-laar, om Hulp van Godswege. De toestand roept hier om Jezus. Heel het Oude Testament roept om Jezus. In het volgende hoofdstuk wordt dan ook de voorloopige plaatsvervanger van Jezus, Mozes, geboren.

Dit kunnen we zeggen. Waar het kind niet getrouwd op zijn Vader leunt, daar maakt de Vader dat het in nood tot Hem roept. Dat geldt voor ons in ons persoonlijk leven, in ons gezinsleven, dat geldt voor onze kerk. Temidden van internationale spanning moet en zal het geloof groeien.

Zoo leert het volk Israëls op Gods beloften te zien. En tot Zijn verbazing en troost ziet het altijd dat zelfs in moeite de beloften vervuld worden en reeds gedeeltelijk vervuld zijn. De eene belofte n.l., dat Israël in aantal groot zou worden, was vervuld. Dan zal de andere van dat uitgeleid worden uit Egypte ook aanstonds vervuld worden. Want Gods werk is een gaaf geheel. Dat hadden de kinderen Israëls moeten bedenken. Hun leven werd bitter — mara — In elk mara vindt elk kind Gods wel een vervulde belofte. De kwestie is maar het rustig na te gaan bij zichzelf. Dit zou den levensgang vasten maken, de mildheid doen toenemen. Hier Zijn Vadergunst en eenmaal Kanaän daarboven.

O mijn ziel wat buigt ge u neder

Waartoe zijt g' in mij ontrust?

Voed dit oud vertrouwen weder.

Siegerswoude (Fr.).

M. HAMMING.

KERKELUK LEVEN

Is Rome „Kerk“ volgens Calvin? (II.)

We schreven verleden week, ook onze aandacht te geven aan het „bekende advies“, dat volgens prof. Dijk Calvinia aan den hervormer van Schotland, John Knox, zou hebben gegeven, over den doop van „roomsche(!) kinderen“.

Wat is daarvan aan?

Knox had Calvinia gevraagd (brief nr 3106, C.R., 17, 619) of tot den doop konden worden toegelaten: on-echte kinderen, kinderen van afgodendienaars en geëxcommuniceerden, en zulks vóórdat de ouders met berouw tot de kerk waren wedergekeerd, of hun kinderen zelf den doop konden begeeren. Vervolgens, of aan roomsche monniken en priesters, die niet in kerkelijken dienst zijn, en er ook niet geschikt toe zijn, hun jaarwedde moet worden uitgekeerd, ook in geval zij nog de oude dwaalleer verbreiden.

In brief nr 3128 (17, 666 v.) geeft Calvinia zijn antwoord. Ons interesseert natuurlijk alleen wat hij op de eerste vraag ten bescheid geeft.

Voor we ervan kennis nemen, moeten we even hooren wat ook thans nog volgens prof. Dijk (Bazuin, 29 Dec. '39) dit antwoord van Calvinia behelst. Letterlijk schrijft prof. Dijk:

In zijn bekend advies aan John Knox, den hervormer van Schotland, over den doop van roomsche kinderen, heeft hij onomwonden uitgesproken, dat in het pausdom het verbond Gods nog aanwezig is, en zijn erkenning van den roomschen doop sluit m.i. de erkenning van Rome als Kerk in!

Ik weet niet, of prof. Dijk die laatste kwestie, van de z.g. „erkenning“ van den roomschen doop, nog op het advies aan John Knox betrekking laat hebben. Hoe dit zij, we verwijzen daarvoor naar wat we reeds hebben opgemerkt, hetgeen tegenover prof. Dijk's opinie (plus die van „De Heraut“) rechtstreeks over staat. Naar mijn meening is er van een positieve „erkenning“ van den doop geen sprake. Die term is wel vlot, maar op den keper beschouwd, niet juist. Het niet-nog-eens doopen is géén erkenning van het doopende instituut als kerk (een gedoopt durbist zou ik niet herdoopen, maar ik erken durbisten niet als kerk).

Dit blijve evenwel rusten.

Een tweede opmerking vooraf. Is het waar, wat prof. Dijk schrijft, dat n.l. John Knox Calvinia advies vroeg over den doop van „roomsche kinderen“?

Waar staat dat eigenlijk?

We hebben Knox zelf laten spreken; die handelt niet, tout court, over den doop van roomsche kinderen, doch over den doop van onechte kinderen of bastaarden (spuri), over den doop van idola-trae (afgodendienaars) en van geëxcommuniceerden.

Zijn die nu zomaar saam te vatten onder den verzamelsnaam roomsche kinderen?

Ik geloof er niets van. Het zijn heel gewone, of liever, wel buitenissige, maar dan toch formeel voor de verantwoording der gereformeerde kerk officieel neergelegde kindertjes. Men moet zich maar eens even indenken hoe het op ons eigen zendingssterren gaat. Daar staan onze zendelingen ook voor allerlei moeilijkheden. Hier is een Soembanes, gedoopt, al of niet na behoorlijke voorbereiding. Hij hoort bij de kerk, maar o we, hij offert nog aan de afgoden, de voorvaders, Ginds is

een S.
hij ka
lectie
er ga
want
broed
gevall
reedi
nomen
arbelc
manir

Dri
zende
tot og
de zon
sorel

Nu
valles
die za
nooit
Knox
eenge

Ma
deput
kant S
van h
per in
zuin”
doop
andere
n l n g

der k
is alva
van la
(recep
der k
zonde
zelf m

Mis
vraag
wen m
nubdi
Knox

„roo
bewe
Paulus
menge

385),
Hoe l
afgode
noem
als v

halve
beurt,
den al
uit ma

Calvin
mensch
andere
ze lev

het oc
kenis,
opdat
optred

zijn o
stro
nog be
acht l

dig, ex
nen, o
volgen
e o m

standi
Ligt
66k
vraag

Volg
aardig
rooms
delijk
midde

het we
munio
die Ca
menta

keten
Tros
zijn le

Knox
mense
ma a l

slot v
schuw
kou w

ze t
hoor
naar

17) B
putet
multie
peccare

assidue
discant
candor

18) g
quor
prohibi
rechtst